

🗞️ Wouter de Winther: kabinetsval brengt links aan de macht

Soms is het in Den Haag moeilijk te doorgronden waar men in de latere politieke geschiedenis precies staat. Zo kwam de breuk in het Catshuis tijdens Rutte-I als een verrassing voor de onderhandelaars van VVD en CDA en veel media. Er bestond de indruk dat de coalitie juist naar een oplossing toewerkte. Een Rotterdams dagblad meende zelfs te kunnen aankondigen dat een 'Paasakkoord nabij' was. Even later viel het kabinet.

Wouter de Winther
Politiek commentator

[🔊 Luisteren](#)[↩️ Delen](#)

16:06 uur | 2 juni 2025

De gedogende PVV had zich tijdens anderhalf jaar regeren weliswaar geregeld nukkig gedragen, het was vooral het CDA dat twijfel zaaide over hoe lang het kabinet zou zitten. Onder meer dissidente Kamerleden, opgestoot door partij-coryfeeën, waren van meet af aan uiterst kritisch op de samenwerking met de PVV.

Het speelde een doorslaggevende rol in de afweging van Wilders om te breken. Zijn politieke instinct was om het CDA niet te vertrouwen. Wilders stond bij de onderhandelingen in het Catshuis op het punt om voor miljarden aan voor zijn achterban pijnlijke maatregelen voor zijn rekening te nemen.

Maar hij vreesde dat als hij dat zou doen, het CDA een half jaar later alsnog de stekker uit de samenwerking zou trekken. Dan had hij geen verhaal naar zijn achterban, want net groen licht gegeven aan dat pijnlijke pakket, terwijl er van het strengere asielbeleid dat hij had afgesproken in de coalitie nauwelijks wat terecht was gekomen.

‘Nog te vroeg voor verkiezingen’

De kunst om zijn concurrenten een stap voor te zijn, vormt nog steeds een essentieel onderdeel van Wilders' politieke gereedschapskist. In de PVV-fractie stelt men niet vergeten te zijn hoe VVD-leider Dilan Yesilgöz zich tijdens een van de vele recente crisisoverleggen zou hebben laten ontvallen dat 'het nog te vroeg is voor nieuwe verkiezingen'. Aha, dachten ze bij de PVV; de VVD wil het kabinet laten vallen, maar zoekt een voor haar geschikt moment. Net als het CDA werd toegedicht in 2012.

Betekent dat dat Wilders nu opnieuw een kabinet wil laten vallen? Het antwoord weet alleen hijzelf, wat adembenemend veel zegt over de democratische *checks and balances* binnen 's lands grootste partij. De PVV-voorman ziet wel al maanden dat zijn coalitie tot niets komt.

Hiervoor niet naar stembus gegaan

Het strengste asielbeleid ooit blijft uit, bestaanszekerheid wordt vooral met de mond beleden, de politie viert iftars mee alsof het een lieve lust is en nooit eerder gingen er zoveel islamitische scholen open. Intussen worden straten, stations, snelwegen en universiteiten veroverd door activisten die zich niets aantrekken van het overheidsgezag. En die daar straffeloos mee weggkomen. Hier is de PVV-kiezer allemaal niet voor naar de stembus gegaan.

Intussen moeten er miljarden in defensie gekieperd en wordt in de PVV gevreesd dat de VVD hierom gaat 'problematiseren'. Oftewel, met electorale meewind hierop het uiterste eisen, terwijl de PVV weinig meer kan dan tekenen bij het kruisje omdat de eigen achterban defensie ook belangrijk vindt. Wilders wil dat het in Den Haag liever over zijn wingewest asiel en migratie gaat.

Om te voorkomen dat zijn achterban één en één optelt tot PVV, nam Wilders in zijn persconferentie de vlucht naar voren met dreiging van een kabinetsval.

Praten over extra maatregelen

Hij zou in het overleg met VVD, NSC en BBB de dag na zijn befaamde persconferentie over het tienpuntenplan overigens een mildere toon hebben aangeslagen dan in het openbaar. Een coalitiekanon stelt dat hij aangaf niet per se het hoofdlijnenakkoord te willen openbreken, maar wel te willen praten over extra maatregelen. „Ze hoeven ook niet allemaal”, gaf Wilders zijn gesprekspartners mee. Zondag schakelde hij op X terug van tien naar zes noodzakelijke punten.

Met name het wankle NSC hapt intussen naar adem. Terwijl Kamerlid Diederik Boomsma zei het gesprek over extra maatregelen aan te willen gaan, liet NSC-minister Judith Uitermark (Binnenlandse Zaken) zich woensdag verleiden tot publieke speculatie over een mogelijk aftreden als het hoofdlijnenakkoord gewijzigd zou worden.

Ook fractieleider Nicolien – een dag geen onhandig interview geven is een dag niet geleefd – van Vroonhoven trapte er weer in. Zij acteerde bij *Eva* stoer dat ze eerdere pogingen van Wilders om scherpere asielmaatregelen te realiseren 'omver had gekegeld'. Zie je wel, dacht de PVV-kiezer: zo ziet tegenwerking er dus uit. Het is bovendien niet voor het eerst dat Van Vroonhoven Wilders als verliezer afschildert; dat valt niet goed in de PVV.

nieuws
in de klas

Vervroegd einde kabinet-Schoof?

Als de coalitie het niet eens wordt, kan voor de tweede keer een kabinet met PVV-betrokkenheid naar de Filistijnen gaan. Daarmee verdwijnt opnieuw de unieke kans voor rechts om het land een andere kant op te sturen dan het zoveelste volgende middenkabinet zal doen.

Rond Wilders klinkt dat hij er nog steeds van overtuigd is om na nieuwe verkiezingen zelf premier te kunnen worden, wat hem kan inspireren een breuk te veroorzaken. Het is een grote gok.

Het PVV-lid zal daarvoor tenminste op de VVD moeten kunnen rekenen, terwijl ze in de liberale partijtop zijn grillen merkbaar zat zijn. De kans is daarmee levensgroot dat een vervroegd einde van het kabinet-Schoof zal leiden tot een coalitie waar partijen als PvdA/GL en D66 hun agenda weer over Nederland kunnen uitrollen, zonder de PVV. Dát vertelt Wilders zijn ontevreden kiezers er niet bij.

